

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор з методичної роботи

Ярослав ШТАНЬКО
“30” _____ 2024 р.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо виконання та захисту курсових робіт

з навчальної дисципліни

«ІСТОРІЯ ДИЗАЙНУ»

Галузь знань:	02 Культура і мистецтво
Спеціальність:	022 Дизайн
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	“Графічний дизайн”
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)

Методичні рекомендації щодо виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Історія дизайну» для здобувачів освітнього рівня бакалавр зі спеціальності 022 Дизайн ОП «Графічний дизайн» у ЗВО Університет Короля Данила. Івано-Франківськ: ЗВО Університет Короля Данила, 2024.

РОЗРОБНИК:

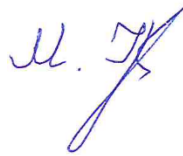
кандидат мистецтвознавства, доцент,
завідувач кафедри дизайну

Ірина МАТОЛІЧ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри дизайну
протокол № 1 від 27.08.2024 р.
Завідувач кафедри

Ірина МАТОЛІЧ

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Наталія ГІЛЯЗОВА

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № __1__ від __30.08.2024 р.

© І.Я.Матоліч, 2024 р.

© ЗВО Університет Короля Данила, 2024

ЗМІСТ

Вступ	4
РОЗДІЛ 1. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	5
1.1. Загальні вказівки до курсових робіт	5
1.2. Підготовчий етап	6
1.3. Написання тексту курсової роботи	12
1.4. Оформлення курсової роботи	19
РОЗДІЛ 2. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ	24
2.1. Підготовка та організація захисту курсової роботи	24
2.2. Загальна характеристика оцінювання курсової роботи	26
Список використаних джерел	28
Додатки	33

ВСТУП

Курсова робота є засобом перевірки не лише теоретичної і методичної підготовки майбутнього дизайнера, але і його вміння працювати з літературою, музейними збірками, колекціями, спостерігати і аналізувати науковий досвід.

Крім того, різні форми організації науково-дослідної роботи студентів мають велике значення для створення у вищому навчальному закладі атмосфери творчості та залучення студентів до наукових досліджень, що сприяє активізації їх розумової діяльності, самовдосконаленню і самореалізації. Згідно з Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, здобутих студентами за час навчання, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Курсова робота – це досить складна форма самостійної, творчої роботи, тому у студентів часто виникає багато запитань стосовно вимог до змісту, структури, оформлення, процедури захисту таких досліджень. Крім того, у літературі, присвяченій правилам виконання і порядку захисту курсових, недостатньо висвітлені питання, пов'язані власне з мистецько-художніми дослідженнями. Тому виникла потреба в підготовці методичних рекомендацій з написання та захисту курсових робіт для студентів.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок виконання курсової роботи з «Історії дизайну» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Графічний дизайн» (2024/2025)).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання

<p>ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел</p>	<p>ПРН 3. Збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проекту, застосовувати теорію і методiku дизайну, фахову термінологію (за проф. спрямуванням), основи наукових досліджень.</p>
<p>ЗК 7. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності</p>	<p>ПРН 13. Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну.</p>
<p>СК 5. Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності</p>	<p>ПРН 14. Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики.</p> <p>ПРН 15. Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнодизайну у мистецьких практиках.</p>

РОЗДІЛ 1. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Загальні вказівки до курсової роботи

Курсова робота – це самостійне навчально-наукове дослідження студента, яке виконується з певного курсу або з окремих його розділів. **Основна мета виконання курсової роботи** – глибоко й творчо вивчити одне з конкретних питань теорії і практики галузі дизайну, оволодіти методами наукового дослідження.

Тема курсової роботи повинна відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами. Студенту надається право вибрати тему курсової роботи із запропонованого кафедрою переліку або запропонувати свою тему з обґрунтуванням її розробки. Тематика курсових робіт затверджується на засіданні кафедри. Подальше її змінення або коригування можливе лише з дозволу наукового керівника при достатньому обґрунтуванні змін студентом.

Кожну тему виконує, як правило, один студент.

Незалежно від обраної теми, *структура* курсової роботи має бути такою:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (при необхідності);
- вступ;
- основна частина (розділи, підрозділи, що розкривають теорію питання та досвід практичної роботи);
- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки.

Кожний структурний елемент повинен починатися з нової сторінки.

Вимоги до структурних елементів:

- титульний аркуш курсової роботи оформляється за встановленою формою (додаток 1);

- зміст повинен містити назви структурних елементів, заголовки (за їх наявності) із зазначенням нумерації та номери їх початкових сторінок;
- перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів подається (за необхідності) у вигляді окремого списку. Терміни, скорочення, символи, позначенні і таке інше, які повторюються не більше двох разів, до переліку не вносяться. А розшифровка таких, що внесені до переліку, наводиться у тексті при їх першому згадуванні.

Вимоги до решти основної частини курсової роботи подані нижче.

Курсова робота не може бути переказом написаного в літературі, або описом простого спостереження. Якість курсової роботи повинна бути такою, щоб після захисту цієї роботи, всі бажаючі мали змогу використати її результати як певний методичний посібник.

Курсова робота повинна відповідати таким основним вимогам:

- **актуальність теми**, відповідність її сучасному науковому стану, практичним завданням відповідної сфери. Актуальність у перекладі з латинської означає важливість, практичну значущість розглядуваної проблеми;
- **достатній теоретичний рівень**. Ця вимога означає, що студент має достатньо повно розкрити основні поняття і терміни, що стосуються проблеми курсової роботи, включити тільки об'єктивні факти і реальні практичні приклади;
- **дослідницький характер**. У курсовій роботі мають міститись елементи дослідження: вивчення достатньої кількості опублікованих джерел (критичний аналіз монографічних та періодичних видань) вітчизняних і зарубіжних авторів; формування власної точки зору на проблему, що розглядається; систематизація та аналіз різних думок і підходів;
- чітка характеристика **предмета, мети і методів дослідження**, опис та аналіз проведеного емпіричного дослідження;
- **новизна результатів**, науково-теоретична цінність дослідження;
- чітка **логіка викладу**, правильність мовностилістичного оформлення;

- правильність та обґрунтованість **висновків та практичних рекомендацій**.

1.2. Підготовчий етап

Зміст та деталі курсової роботи завжди потрібно узгоджувати з науковим керівником.

Курсову роботу доцільно виконувати в такій послідовності: вибір теми – з'ясування об'єкта і предмета – визначення мети і завдань дослідження – виявлення і відбір літератури з теми, її вивчення – складання попереднього плану – виклад теорії, вивчення досвіду роботи – виклад методики і оформлення практичної частини (емпіричне дослідження) – написання вступу – формулювання висновків і рекомендацій – оформлення списку використаних джерел та додатків. Потім здійснюється літературне й технічне оформлення роботи, її рецензування, підготовка до захисту і захист курсової роботи.

Виконання курсової роботи організовується відповідно до графіка, затвердженого кафедрою та деканатом. За кожний етап роботи студент звітує науковому керівникові.

Враховуючи поради наукового керівника, студент самостійно відшукує додаткову літературу й складає бібліографію за різними джерелами: каталогами книг і журнальних статей, бібліографічними довідниками, за списками літератури, поданими в науковій та навчальній літературі.

Курсова робота повинна бути логічно побудованою й мати характер цілісного й завершеного самостійного дослідження. Традиційно курсова робота має описово-розрахунковий характер і складається зі вступу, основної частини й висновків.

Вступ. У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, дається характеристика сучасного стану досліджуваної проблеми, визначається мета курсової роботи й завдання, вказується предмет та об'єкт дослідження. У вступі варто також звернути увагу на рівень розробленості теми у вітчизняній та

зарубіжній літературі, виділити дискусійні питання й невирішені проблеми. Рекомендований обсяг вступу – 2-3 сторінки.

Основна частина роботи поділяється на 2-3 розділи і містить теоретичну і практичну частини. Перший розділ, як правило, присвячується теоретико-методологічним аспектам досліджуваної теми та аналізу стану об'єкту дослідження. У першому розділі окреслюються основні етапи наукової думки за розв'язуваною проблемою (завданням).

Стисло, критично висловлюючи роботи попередників, студенту варто окреслити основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Критично висвітлюючи роботи попередників, студент повинен відрізнити ті питання, що залишаються невирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми (завдання). Загальний обсяг огляду літератури не повинен перевищувати 20% обсягу основної частини курсової роботи (6-7 сторінок).

У другому розділі обґрунтовується вибір напрямку досліджень, викладається загальна методика проведення курсового дослідження, наводяться методи вирішення задач та їх порівняльні оцінки. Описуються основні тенденції. Закономірності, гіпотези, що розглядаються, 10-15 ст.

У третьому розділі описується хід історичних досліджень. Студент повинен дати оцінку достовірності одержаних результатів, запропонувати рекомендації та пропозиції щодо вирішення досліджуваної проблеми, 10-15 с.

Усі ці розділи повинні бути логічно пов'язані між собою. Теоретичні положення й методичні підходи є основою для аналізу первинних матеріалів або статистичної інформації.

Висновки й рекомендації базуються на результатах аналізу. Рекомендації можуть торкатись також теоретико-методологічних основ. У висновках відображено, якою мірою вирішено завдання й досягнуто мети, сформульованої у вступі. Обсяг висновків – 2 сторінки.

Кожен розділ чи підрозділ повинен виконуватися за такою схемою: короткий вступ, факти та їх опис, проведення дослідження на основі обраного наукового методологічного апарату, проведення підсумків. Висновки повинні

нести наукову новизну чи особисту думку автора до вже відомого матеріалу як результату проведеного дослідження.

Невід'ємною частиною курсової роботи є список літератури, який включає перелік усіх джерел, використаних у процесі роботи.

Підготовка курсової роботи охоплює кілька етапів.

Підготовчий етап починається з *вибору теми* курсової роботи, її осмислення та обґрунтування. З переліку тем, запропонованих кафедрою, студент вибирає ту яка найповніше відповідає його навчально-виробничим інтересам та схильностям. Перевага надається темі, при розробці якої студент може виявити максимум особистої творчості та ініціативи. Разом із керівником слід визначити межі розкриття теми, зміст та методику спостережень; обсяг, методику та базу для виконання експериментального дослідження.

Правильна та логічна структура курсової роботи – це запорука успіху розкриття теми.

Процес уточнення структури складний і може тривати протягом усієї роботи над дослідженням.

Попереднє ознайомлення з літературними джерелами є основою для складання *плану курсової роботи*. **План включає:** вступ; 3-4 взаємопов'язані і логічно побудовані питання, що дозволяють розкрити тему; висновки. Самостійно складений студентом план обговорюється з науковим керівником, у разі необхідності коригується й після цього затверджується. Потім визначається послідовність втілення питань в роботі, враховуючи, що:

1) першими у курсовій роботі повинні бути викладені загальні питання, які є вступом до змісту роботи;

2) наступні питання, які розкривають основний зміст теми, повинні розміщуватися у строгій послідовності відповідно до логіки та хронології розвитку проблеми;

3) останнє питання плану – висновки, де автор курсової роботи повинен узагальнити її зміст.

Якщо це необхідно, до окремих питань плану курсової роботи повинні включатися підпитання та додаткові матеріали.

При з'ясуванні *об'єкта, предмета і мети* дослідження слід зважати на те, що між ними і темою курсової роботи є системні логічні зв'язки. *Об'єктом дослідження* є вся сукупність відношень різних аспектів теорії і практики науки, яка слугує джерелом необхідної для дослідника інформації; це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для дослідження.

Предмет дослідження – це тільки ті суттєві зв'язки та відношення, які підлягають безпосередньому вивченню в даній роботі, є головними, визначальними для конкретного дослідження. Таким чином, предмет дослідження є вужчим та конкретнішим, ніж об'єкт. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Потрібно знати, що *об'єкт дослідження* – це частина об'єктивної реальності, яка на даному етапі стає предметом практичної і теоретичної діяльності людини як соціальної істоти (суб'єкта). *Предмет дослідження* є таким його елементом, який включає сукупність властивостей і відношень об'єкта, опосередкованих людиною (суб'єктом) у процесі дослідження з певною метою в конкретних умовах. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. Предмет дослідження змістовно визначає тему (мету) курсової роботи.

Залежно від того, наскільки зрозуміло і точно сформульовано *мету* роботи, настільки вдалими будуть її основні завдання, план, організація виконання, стиль викладу. Мета курсової роботи повинна бути сформульована таким чином, щоб вказувати на об'єкт і предмет дослідження.

Правильне визначення мети роботи дасть змогу студенту виокремити в ній основний напрям дослідження, упорядкувати пошук і аналіз матеріалу, підвищити якість роботи, уникнути загальних міркувань.

Приклади формулювання мети курсової роботи:

- «Мета роботи – дослідити історичні умови, надати визначення стилістичним особливостям»;

- «Основна мета курсової роботи – проаналізувати особливості історичних епох, стилів, напрямку у дизайні»;

- «Мета курсової роботи – вивчити стилістичні особливості».

Мета курсової роботи повинна бути тісно пов'язана з назвою її теми.

На основі сформульованої мети студент має визначити основні завдання, які слід розв'язати в процесі виконання роботи. Завдання мають конкретизувати основну мету роботи.

Наявність поставленої мети дослідження дозволяє визначити **завдання дослідження**, які можуть включати такі складові:

- вирішення певних теоретичних питань, які входять до загальної проблеми дослідження (наприклад, визначення історичної епохи, стилістичні особливості);

- вивчення ознак, рівнів функціонування, критеріїв ефективності, принципів та умов використання тощо;

- експериментальне вивчення практики вирішення даної проблеми, виявлення її типового стану, недоліків і труднощів, їх причин, типових особливостей передового досвіду;

таке вивчення дає змогу уточнити, перевірити дані, опубліковані в спеціальних неперіодичних і періодичних виданнях, підняти їх на рівень наукових фактів, обґрунтованих у процесі спеціального дослідження;

- обґрунтування необхідної системи заходів щодо вирішення даної проблеми;

- розробка методичних рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження у практиці роботи психологів.

Для досягнення мети курсової роботи достатньо 3–4 завдання.

Після завдань перераховують використані наукові **методи** та змістовно визначають, що саме досліджувалося кожним методом. Вибір методів дослідження повинен забезпечити достовірність отриманих результатів і висновків.

У початковий період роботи над темою найзручнішою є підбір та розстановка літератури за основними питаннями, що розкривають зміст теми курсової роботи: Вступ, Розділ (його назва), Висновки тощо. Це дає можливість своєчасно звернути увагу на недостатню кількість матеріалу з того чи іншого питання.

1.3. Написання тексту курсової роботи

Після вивчення літературних та інших джерел, консультацій з науковим керівником, емпіричного дослідження в автора курсової роботи накопичується достатній матеріал, на ґрунті якого він повинен написати курсову роботу. Курсова робота є творчим рукописом студента, в якому послідовно викладається матеріал теми з необхідними доведеннями та ілюстраціями. Текст роботи треба виконувати грамотно як стилістично, так і з дотриманням норм орфографії та пунктуації. Скорочення слів та назв повинні відповідати загальноприйнятим правилам.

Даний етап починається з *вивчення та конспектування літератури з теми* курсової роботи. Самостійний пошук літературних джерел здійснюється за допомогою бібліотечних каталогів (систематичного, алфавітного), реферативних журналів, бібліографічних довідників. Особливу увагу слід звернути на періодичні видання: газети, журнали, де можна знайти останні результати досліджень спеціалістів. Важливо підібрати джерела сучасної зарубіжної літератури. Методика вивчення літератури, як основа наукового дослідження в курсовій роботі, залежить від характеру й індивідуальних особливостей студента – загальноосвітнього рівня й спеціальної підготовки, ерудиції та особливостей пам'яті, звичок і працездатності. Разом з цим є доцільним дотримання *загальних правил опрацювання літератури*.

Вивчення літератури треба починати з праць, де проблема відображається в цілому, а потім перейти до вузких досліджень. Спочатку потрібно ознайомитись з основною літературою (підручниками, теоретичними статтями), а потім – прикладною (експедиційними матеріалами, статтями про конкретні

дослідження тощо). Вивчення складних джерел (монографій) слід починати лише після опрацювання простіших (підручників).

Починати ознайомлення з виданням треба з титульного аркуша, з'ясувавши, де, ким, коли воно було видано. Треба переглянути зміст, який розкриває структуру видання, наповнення його розділів, звернутися до передмови, де розкрито призначення видання, завдання, поставлені в ньому автором.

Читаючи видання, треба уважно стежити за авторською думкою, вміти відрізнити головні положення від доказів й ілюстративного матеріалу. Часто статті з наукових збірок складні для сприйняття, тому слід їх читати кілька разів, намагаючись виділити головну ідею та аргументи, якими автор її доводить. З'ясовуючи це, треба виписати всі необхідні цитати, цифри, факти, умови, аргументи, якими оперує автор, доводячи основну ідею статті.

В курсовій роботі використовуються *цитати* з літературних джерел. Вони повинні підтверджувати думку автора курсової роботи авторитетним висловлюванням вченого або текстом офіційного документа. Виписувати цитати треба на одну сторону окремих аркушів паперу стандартного розміру, що допомагає краще орієнтуватися в накопиченому матеріалі, систематизувати його за темами і проблемами. Конспектуючи матеріал, слід постійно пам'ятати тему курсової роботи, щоб виписувати тільки те, що має відношення до теми дослідження. Цитати беруть у лапки, записують їх точно за оригіналом й обов'язково подають вказівку або посилання на джерело (з позначенням сторінок), звідки взято цитату. Текст цитати може бути використаний у тому розумінні, в якому він поданий в оригіналі (джерелі). Застосування так званих розлапкованих цитат, коли думки іншого автора видаються за особисті, розглядається як грубе порушення літературної та наукової етики, кваліфікується як плагіат.

Однак це не означає, що студент зовсім не повинен опиратися на праці інших авторів: чим ширше і різноманітніше коло джерел, які він

використовував, тим вищою є теоретична та практична цінність його дослідження.

Після конспектування матеріалу слід перечитати його знову, щоб склалося цілісне уявлення про предмет вивчення. Щоб зібрати матеріал з одного питання разом, можна розрізати ті конспекти, де розглянуто кілька питань з теми дослідження.

На якість курсової роботи суттєво впливає вміле використання практичного матеріалу.

Формування *тексту курсової роботи* відбувається шляхом систематизації й обробки зібраних матеріалів з кожної позиції плану. До тексту вносяться тільки старанно підібрані й цілеспрямовано проаналізовані матеріали. На цьому ж етапі виконуються обчислення, обґрунтовуються пропозиції, формулюються висновки, підбирається ілюстративний матеріал (графіки, рисунки, таблиці). У процесі роботи визначається необхідність доповнення додатковими матеріалами. Одержаний чорновий варіант курсової роботи доповнюється, уточнюються деякі положення, остаточно формулюються всі висновки й пропозиції.

Готуючись до *викладення тексту курсової роботи*, доцільно ще раз уважно прочитати її назву, що містить проблему, яка повинна бути розкрита. Проаналізований та систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і підрозділів. Кожний розділ висвітлює самостійне питання, а підрозділ – окрему частину цього питання.

Тема має бути розкрита без пропуску логічних ланок, тому починаючи працювати над розділом, треба визначити його головну ідею, а також тези кожного підрозділу. Тези слід підтверджувати фактами, думками різних авторів, результатами анкетування та експерименту, аналізом конкретного практичного досвіду. Треба уникати безсистемного викладення фактів без достатнього їх осмислення та узагальнення.

Думки мають бути пов'язані між собою логічно, *весь текст підпорядкований одній головній ідеї*.

Оперативно і в повному обсязі зібрати практичний матеріал, узагальнити його та систематизувати допоможе оволодіння студентом основними *методами дослідження*: спостереженням, експериментом, бесідою, анкетуванням, інтерв'ю, методом порівняльного аналізу та ін. Найкращих результатів можна досягти при комплексному використанні цих методів, проте слід мати на увазі, що залежно від особливостей теми дослідження, специфіки предмета і конкретних умов окремі методи можуть набути переважного значення.

Накопичуючи та систематизуючи факти, треба вміти визначити їх достовірність і типовість, найсуттєвіші ознаки для наукової характеристики, аналізу, порівняння. Аналіз зібраних матеріалів слід проводити у сукупності, з урахуванням усіх сторін відповідної сфери діяльності. Порівняльний аналіз допомагає виділити головне, типове в питаннях, що розглядаються, простежити зміни, що сталися протягом останніх років, виявити закономірності, проаналізувати причини труднощів у їх функціонуванні, визначити тенденції та перспективи подальшого розвитку.

Таким чином, широке використання відомих у науці методів накопичення, вивчення, систематизації фактів та практичного досвіду в цілому дасть змогу виконати основне завдання курсового дослідження: поєднати різні роз'єднані знання в цілісну систему, вивести певні закономірності, визначити подальші тенденції розвитку теорії та практики відповідної сфери діяльності.

На завершальному етапі передбачається написання студентом вступу та висновків до курсової роботи, оформлення списку літератури та додатків, редагування тексту, його доопрацювання з урахуванням зауважень наукового керівника, підготовка роботи до захисту.

Вступ доцільно писати після того, як написана основна частина курсової роботи. У вступі подається загальна характеристика курсової роботи в такій послідовності:

- актуальність дослідження;
- мета і задачі дослідження;

- об'єкт і предмет дослідження;
- методи дослідження;
- структура курсової роботи.

Якщо студент вирішив не торкатися деяких аспектів теми, він має зазначити про це у вступі. Обов'язковою частиною вступу є *огляд літератури* з теми дослідження, в який включають найбільш цінні, актуальні роботи (10–15 джерел). Огляд має бути систематизованим аналізом теоретичної, методичної й практичної новизни, значущості, переваг та недоліків розглядуваних робіт, які доцільно згрупувати таким чином: роботи, що висвітлюють історію розвитку проблеми, теоретичні роботи, які повністю присвячені темі, потім ті, що розкривають тему частково. В огляді не слід наводити повний бібліографічний опис публікацій, що аналізуються, достатньо назвати автора й назву, а поруч у дужках проставити порядковий номер бібліографічного запису цієї роботи в списку літератури.

Закінчити огляд треба коротким висновком про ступінь висвітленості в літературі основних аспектів теми.

Логічним завершенням курсової роботи є *висновки*. Головна їх мета – підсумки проведеної роботи. Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних положень, методичних рекомендацій. Дуже важливо, щоб вони відповідали поставленим завданням. У висновках слід зазначити не тільки те позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, а й недоліки та проблеми, а також конкретні рекомендації щодо їх усунення. Один висновок не повинен суперечити іншому, а підкріплювати його. Якщо висновки не будуть пов'язані між собою, текст втратить свою єдність. Один доказ має впливати з іншого.

Основна вимога до заключної частини – не повторювати змісту вступу, основної частини роботи і висновків, зроблених у розділах.

Список використаної літератури складається на основі робочої картотеки і відображає обсяг використаних джерел та ступінь вивченості досліджуваної теми, його професійним обличчям, свідчить про рівень

володіння навичками роботи з науковою літературою, має містити бібліографічний опис джерел, використаних студентом під час роботи над темою.

Укладаючи його, слід додержуватися вимог державного стандарту (додаток 2). Кожний бібліографічний запис треба починати з нового рядка, літературу слід розташовувати в алфавітному порядку авторів та назв праць, спочатку видання українською мовою, потім – іноземними.

Бібліографічні записи повинні мати порядкову нумерацію. У тексті роботи слід давати у дужках посилання на номери списку. Якщо необхідно вказати номер сторінки, її ставлять через кому після номера видання.

Обсяг курсової роботи має бути в межах **30–40 сторінок** комп'ютерного тексту, без урахування додатків і списку літератури.

Літературне оформлення курсової роботи є важливим елементом її виконання і одним із багатьох чинників, на які зважає комісія при оцінюванні під час захисту. Передусім звертається увага на змістовний аспект викладу матеріалу (логічність і послідовність, повнота і репрезентативність, тобто широта використання наукових джерел, загальна грамотність та відповідність стандартам і прийнятим правилам), а також на текст роботи, список літератури і додатки, на зовнішнє оформлення титульного аркуша. Текст курсової роботи повинен бути відредагованим, стилістично витриманим як наукове дослідження.

Курсову роботу рекомендується виконувати спочатку в чорновому варіанті. Це дозволяє вносити до тексту необхідні зміни і доповнення як з ініціативи самого автора, так і згідно з зауваженнями керівника.

Перш, ніж представляти чернетку керівникові, треба ще раз переглянути, чи логічно викладено матеріал, чи є зв'язок між параграфами та главами, чи весь текст – науково, послідовно, логічно працює на головну ідею курсової роботи. Такий уявний структурний аналіз роботи допоможе краще побачити нелогічність в її структурі та змісті.

Оформляючи текст роботи, треба знайти час для повторного перегляду першоджерел.

Це допоможе побачити все цінне, що було пропущено на початку вивчення теми, наштовхне на цікаві думки, поглибить розуміння проблеми.

1.4. Оформлення курсової роботи

Вимоги до набору тексту. Роботу друкують на комп'ютері з однієї сторони аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм), дотримуючись таких вимог:

Шрифт – Times New Roman

Розмір – 14

Відстань між рядками – 1,5 інтервалу

Верхнє, нижнє поле – 20 мм

Ліве поле – 35 мм

Праве поле – 15 мм

Розташування – книжне

Забороняється виділяти жирним чи курсивом назви таблиць та ілюстрацій.

Щільність тексту робіт має бути однаковою.

Друкарські помилки, описки, які виявилися після написання курсової роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбовуванням коректором і нанесенням правильного тексту. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи та підрозділи.

Розділи обов'язково пишуться з нової сторінки. Заголовки структурних частин курсової роботи «**ЗМІСТ**», «**ВСТУП**», «**РОЗДІЛ**», «**ВИСНОВКИ**», «**СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**», «**ДОДАТКИ**» друкуються великими літерами з вирівнюванням по центру і виділенням жирним шрифтом.

Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу, крапку в кінці заголовку не ставлять. Відстань між заголовком та текстом має становити 2 інтервали.

Не допускається розміщення назви розділу чи підрозділу в нижній частині сторінки, якщо далі подається лише рядок тексту.

Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами у правому верхньому куті без крапки. Титульний аркуш вважається за першу сторінку, але нумерація на ньому не проставляється. Наступні сторінки нумерують, починаючи з третьої сторінки.

Такі структурні частини курсової роботи як зміст, вступ, висновки, список використаної літератури, додатки не мають порядкового номеру.

Номер розділу позначають арабською цифрою після слова «РОЗДІЛ» без крапки, а після цього з нового рядка друкують назву розділу.

Підрозділи нумеруються в межах розділу: «2.3.», тобто третій підрозділ другого розділу, причому крапка проставляється і між цифрами і після останньої, а далі в тому ж рядку подається назва підрозділу.

Курсові роботи можуть містити *ілюстрації, таблиці*.

Ілюструють курсові роботи, виходячи з певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, який допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти невиправданим пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. При необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис), наприклад – *Рис. 1, Іл. 1*.

Підпис під ілюстрацією звичайно має три основні елементи:

- найменування графічного сюжету позначається скороченим словом
Рис.1 або Іл.1
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знаку номера арабськими цифрами;

– тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного.

Основними видами ілюстративного матеріалу в курсовій роботі є: рисунок, схема, фотографія. Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу у круглих дужках (рис. 3.1 або іл.1). Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення.

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді **таблиць**.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» розміщують у правому верхньому куті з зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: Таблиця 1.2 (друга таблиця першого розділу).

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «таблиця» і її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження таблиці» і вказують її номер.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Додатки оформляють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках.

Тематика курсових робіт:

1. Внесок Джона Раскіна у становлення дизайну.
2. Перша (1851) і наступні Всесвітні промислові виставки XIX століття, їх вплив на формоутворення машинної продукції.
3. Рух за зв'язок мистецтва та ремесел у Англії (70–80 pp. XIX ст.).
4. Пітер Беренс і художній стиль компанії «АЕГ».
5. Архітектурно-художня школа «Баугауз» та її внесок у розвиток світового дизайну.
6. ВХУТЕМАС-ВХУТЕІН – перша навчальна радянська школа дизайну.
7. Протодизайнерська програма меблевої фірми «Брати Тонет».
8. Органічний дизайн.
9. Стиль Оліветті.
10. Ульмська школа дизайну.
11. Стиль Браун.
12. Чарльз Макінтош – засновник стилю модерн у Шотландії.
13. Пітер Беренс і художній стиль компанії «АЕГ».
14. Творчість дизайнера Чарльза Ренні Макінтоша.
15. Дизайн Великобританії 40-х років XX століття.
16. Теорія «неопластицизму» Піта Мондріана.
17. «Геометричний стиль» в проєктній практиці Герріта Рітвельда.
18. Порівняльний аналіз робіт М. Брейера, М. Брандт.
19. Творчість дизайнерів Міс ван дер Рое і Вальтера Гропіуса.
20. Особливості американського дизайну: Г. Дрейфус, Р. Лоуї, Д.Нельсон.
21. Концепція формоутворення родоначальника конструктивізму В. Татліна і її практична реалізація.
22. Творчість Ле Корбюзьє – дизайнера меблів та інтер'єрів (1920-ті).
23. Стайлінг як основний метод дизайнерської творчості піонерів комерційного дизайну США: Р. Лоуї, У.Д. Тіг, Н. Бел, Геддес і ін.
24. Оригінальні розробки в автомобільному дизайні 1930–1940-х років.
25. Післявоєнний дизайн в СРСР.

26. Епоха архітектурних утопій: крокуюче місто групи «Архігрем», геодезичний купол, машина для житла.
27. Поп-арт, поп-дизайн – культура для молодих.
28. Оп-арт в дизайні.
29. Радикальний дизайн. Антидизайн.
30. Національні школи в дизайні на сучасному етапі – Скандинавія.
31. Творчість Харрі Бертойя (Harry Bertoiia).
32. Творчість Карло Бартолі (Carlo Bartoli).
33. Творчість Ісаму Ногучі (Isamu Noguchi).
34. Творчість дизайнерів Чарльза і Рей Імз.
35. Творчість датського дизайнера Вернера Пантона.
36. Творчість Арне Якобсена.
37. Творчість художника і дизайнера Арне Куїнз.
38. Творчість Філіпа Старка.
39. Творчість Джо Коломбо (Joe Colombo).
40. Творчість Карим Рашид (Karim Rashid).
41. Творчість Етторе Соттсасс (Ettore Sottsass).
42. Творчість Гаetano Пеше (Gaetano Pesce).
43. Творчість Паола Навоне (Paola Navone).
44. Творчість Ееро Аарніо (Eero Aarnio).
45. Творчість Бруно Матссон (Bruno Mathsson).
46. Творчість Віко Маджістретті (Vico Magistretti).
47. Творчість Ейлін Грей (Eileen Gray).
48. Творчість Курта Ерні (Kurt Erni).
49. Творчість Карло Бартолі (Carlo Bartoli).
50. Творчість Кампана (Fernando & Humberto Campana).
51. Творчість Петера Малі (Peter Maly).
52. Творчість Патрісії Уркіоли (Patricia Urquiola).
53. Творчість Джо Понті (Gio Ponti).
54. Творчість Заха Хадід (Zaha Hadid) в області дизайну.
55. Творчість Тошиюки Кіта (Toshiyuki Kita).
56. Творчість Марка Дзанузо (Marco Zanuso).

57. Творчість Тома Діксона (Tom Dixon).
58. Творчість Джорджіо Сапоріті (Giorgio Saporiti).
59. Творчість Хелла Йонгеріус (Hella Jongerius).
60. Творчість Шин і Томоко Азумі (Shin & Tomoko Azumi).
61. Творчість Костянтина Грчика (Konstantin Grcic).
62. Творчість Мауро Ліппаріні (Mauro Lipparini).
63. Творчість Тошіюкі Кіта (Toshiyuki Kita).
64. Творчість Маартен ван Северен (Maarten Van Severen).
65. Творчість Інго Маурера (Ingo Maurer).
66. Творчість Джаспера Моррісона (Jasper Morrison).
67. Творчість Стефано Джованноні (Stefano Giovannoni).
68. Творчість Антоніо Читтеріо (Antonio Citterio).
69. Творчість Марка Ньюсона (Marc Newson).
70. Творчість Бруно Матссона (Bruno Mathsson).
71. Творчість Маріо Белліні (Mario Bellini).

РОЗДІЛ 2. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Підготовка та організація захисту курсової роботи

Захист курсової роботи проводиться відповідно до графіка, затвердженого кафедрою, у присутності комісії у складі керівника та двох-трьох членів кафедри.

Захист курсової роботи має на меті перевірку самостійності виконання роботи, тобто, наскільки глибоко студент розуміє матеріал теми, чи правильно обґрунтовує рекомендації та висновки, подані в роботі.

Процедура захисту включає:

- доповідь студента про зміст роботи;
- запитання до автора;
- оголошення відгуку наукового керівника або його виступ;
- відповіді студента на запитання членів комісії із захисту та осіб, присутніх на захисті;
- заключне слово студента;
- рішення комісії про оцінку роботи.

Вступне слово слід підготувати заздалегідь у формі виступу, в якому доцільно висвітлити такі важливі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження; що вдалося встановити, виявити, довести; якими методами це досягнуто; елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях; з якими труднощами довелося зіткнутися в процесі дослідження, які положення не знайшли підтвердження. У виступі мають міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника. Доповідь студента не повинна перевищувати за часом 5-10 хвилин.

Для кращого сприймання присутніми матеріалу бажано підготувати презентацію, в яку включити власні таблиці, діаграми, графіки та використати мультимедіа.

Кращі роботи можна рекомендувати на конкурси студентських робіт, а також до друку в студентських збірниках. Курсові роботи подаються на конкурси, коли вони містять розробки, проведені студентами в процесі навчання, і отримані в них результати опубліковані, впроваджені в практику або в навчальний процес. При цьому учасниками конкурсу можуть бути студенти поточного навчального року або ті, хто закінчив ВНЗ у поточному навчальному році.

Якщо курсову роботу оцінено незадовільно, то студент другий раз виконує роботу за даною темою.

Оцінює курсову роботу науковий керівник та комісія. Остаточне рішення щодо оцінювання роботи приймає комісія.

2.2. Загальні критерії оцінювання курсової роботи

Оцінювання курсової роботи здійснюється за чотирибальною шкалою, де «2» - незадовільно; «3» - задовільно; «4» - добре; «5» - відмінно.

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у тестовій формі й оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС:

Шкала оцінювання знань за ECTS:

Оцінка за національною шкалою / National grade	Рівень досягнень, % / Marks, %
Національна диференційована шкала	
Відмінно / Excellent	90 – 100
Добре / Good	76 – 89
Задовільно / Satisfactory	60 – 75
Незадовільно / Fail	0 – 59
Національна недиференційована шкала	
Зараховано / Passed	60 – 100
Не зараховано / Fail	0 – 59

Шкала ECTS	
A	90 – 100
B	83 – 89
C	76 – 82
D	68 – 75
E	60 – 67
Fx	35 – 59
F	0 – 34

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

БАЗОВА

1. Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну: навч. посіб. Київ: ПАРАПАН, 2004. 240 с.
2. Гервас О.Г. Історія дизайну, науки і техніки. Навчально-методичний посібник. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2015. 150 с.
3. Даниленко В.Я. Дизайн: підручник для студ ВНЗ, які навчаються за спец. «Дизайн». Харків: ХДАДМ, 2003. 320 с.
4. Даниленко В.Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури: монографія. Харків: ХДАДМ: Колорит, 2005. 243 с.
5. Даниленко В.Я. Основи дизайну: навч. посіб. Київ: ІЗИН, 1996. 92 с.
6. Дизайн і ергономіка. Терміни та визначення: ДСТУ 3899-99. Київ: Держстандарт України, 1999. 33 с.
7. Лаптон Е., Філліпс Д. Графічний дизайн. Нові основи: монографія. Київ: Arthuss, 2020. 264 с.*
8. Нариси з історії українського дизайну ХХ століття: збірник статей / за заг. ред. М.І. Яковлева. Київ: Фенікс, 2012. 256 с.
9. Удріс-Бородавко І.М. Графічний дизайн з українським обличчям. Київ: Arthuss, 2023. 206 с. *
10. Удріс І.М., Школяр А.В. Нариси з історії зарубіжного дизайну. Новий та новітній час: навч. посіб. Кривий Ріг, 2008. 251 с.
11. Шумега С.С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єру: навч. посіб. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2007. 324 с. *

ДОПОМІЖНА:

12. Адамс Ш. Як дизайн спонукає нас думати. Київ: Arthuss, 2022. 256 с. *
13. Бондар Л. INTERIOR DESIGN IN UKRAINE. Дизайн інтер'єру в Україні. Інтер'єрні рішення в комерційних приміщеннях. Київ: Arthuss, 2020. 304 с.
14. Бразелл Д., Девіс Д. Як зрозуміти ілюстрацію. Київ: Arthuss, 2019. 208 с.

15. Геллер С., Кваст С. Графічні стилі: від вікторіанців до хіпстерів. Київ: Arthuss, 2019. 296 с. *
16. Етвуд Р. Життя в кольорі. Київ: Arthuss, 2020. 272 с.
17. Іттен Й. Елементи образотворчого мистецтва: Навчальне видання щоденника. Київ: Arthuss, 2023. 168 с.
18. Іттен Й. Мистецтво кольору: Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Київ: Arthuss, 2022. 96 с.
19. Іттен Й. Наука дизайну та форми. Вступний курс, який я викладав у Баухаузі та інших школах: монографія. Київ, 2021. 136 с.
20. Легенький Ю.Г. Український модерн: монографія. Київ: НМАУ ім. П.І. Чайковського. 2004. 304 с.
21. Ліббі С. Жінки в дизайні: монографія. Київ: Arthuss, 2021. 176 с.
22. Матоліч І.Я. Баугауз-стиль у графічному дизайні. Концептуальні проблеми розвитку сучасної гуманітарної та прикладної науки. VI Всеукраїнський науково-практичний симпозиум, УКД, Івано-Франківськ, 14.05.2021 р. С. 147–150.
23. Матоліч І.Я. Дизайн-код міста Івано-Франківськ. Сучасні вимоги до дизайну вивісок. Соціокультурні тенденції розвитку сучасного дизайну та мистецтва. VII Міжнародна наук.-практ. конф., Херсон, 8-10 вер. 2021 р. С. 193–195.
24. Матоліч І.Я. Дизайн-освіта в період війни. Інформаційні технології в культурі, мистецтві, освіті, науці, економіці та бізнесі. Міжнародна науково-практична конференція, КНУКІМ, Київ. 20-21.04.2023 р.
25. Матоліч І.Я. До питання універсального дизайну. Концептуальні проблеми розвитку сучасної гуманітарної та прикладної науки. VI Міжнародний науково-практичний симпозиум, УКД, Івано-Франківськ, 20 трав. 2022 р.
26. Матоліч І.Я. Колекційний дизайн: тенденція XXI століття. Дизайн після епохи постмодерну: ідеї, теорія, практика. Всеукраїнська наук.-практ. конф. факультету дизайну і реклами КНУКІМ, Київ, 15-16 квіт. 2021 р. С.187–189.
27. Матоліч І.Я. Озеленення міського простору: основні прийоми. Концептуальні проблеми розвитку сучасної гуманітарної та прикладної науки: IV Всеукраїнський науково-практичний симпозиум, Івано-Франківськ: УКД, 15 трав. 2020 р., С. 76–79.

28. Матоліч І.Я. Особливості діяльності студії графічного дизайну «Брендари» (м. Івано-Франківськ). Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір. VI Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених, аспірантів та магістрантів, НАКККіМ, Київ, 03.11.2022 р., С. 18.
29. Матоліч І.Я. Робота дизайнера в умовах війни. Традиції та інновації в сучасному дизайні. Всеукраїнська науково-практична конференція, УКД, Івано-Франківськ. 25.04.2023 р.
30. Матоліч І.Я. Роль дизайнера у формуванні культурного простору. 100 років сучасності: ідеї Баугауз та українського конструктивізму у сучасному дизайні та дизайн-освіті. Всеукраїнська науково-практична конференція, Київ: КНУКІМ, 2-3 квіт. 2020 р., С. 128–133.
31. Матоліч І.Я., Неміш О.Б. Інновації в сучасному графічному дизайні. Актуальні проблеми розвитку українського та зарубіжного мистецтв: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти. VIII Міжнародна науково-практична конференція з проблем розвитку українського та заруб. мистецтв, Луцьк. 16-18. черв. 2023 р.
32. Норман А. Дональд. Емоційний дизайн: Чому ми любимо (або ненавидимо) речі довкола нас. Київ: Arthuss, 2019. 304 с.
33. Олійник О.П. Теорії та концепції дизайну. Київ: Олді-плюс. 2020. 256 с.
34. Патер Р. Політика дизайну. Київ: Arthuss, 2021. 192 с.
35. Суджич Д. Ю-Баугауз, Ю-Ютюб: Абетка сучасного світу: монографія. Київ: Arthuss, 2021. 336 с.
36. Dmytro Avramenko, Mariia Nazarchuk, Nataliia Hiliazova, Iryna Matolich, Mariia Yefimova, Mariya Markovych. Design as a Form of Creativity in the Modern World. The International Journal of Designed Objects. Vol. 16. August 12, 2022.
37. Droste M. Bauhaus. Taschen. 2019. 552 s.
38. Fiell Charlotte i Fiel. Mackintosh. Taschen. 2017. 96 s.
39. Todd Pamela. William Morris. Thames and Hudson. 2012. 192 s.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ:

40. Бібліотека українських підручників: веб сайт. URL: <http://pidruchniki.ws/> (дата звернення: 23.08.2024).

41. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського: веб сайт. URL: www.dnrb.gov.ua/ (дата звернення: 23.08.2024).
42. Дизайн та його види: веб сайт. URL: <https://sites.google.com/site/dizajniegovidi/home/istoria-dizajnu> (дата звернення: 23.08.2024).
43. Історія дизайну логотипів + Тест: веб сайт. URL: <https://liberty.ua/library/evolyutsiya-logotypiv> (дата звернення: 26.08.2024).
44. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського: веб сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 26.08.2024).
45. Телегіна Т. Коротка історія промислового дизайну України: веб сайт. URL: <http://maino-design.com.ua/kоротка-istoriya-promislovogo-dizajnu-ukra%D1%97ni/> (дата звернення: 23.08.2024)

Зразок оформлення титульної сторінки

ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра дизайну

КУРСОВА РОБОТА

з **«Історії дизайну»**

на тему: «_____»

Студента (-ки) III курсу, групи Дс-2020

Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 022 «Дизайн»

Спеціалізація: «Графічний дизайн»

Керівник: доц. каф. дизайну І.Я. Матоліч

Національна шкала: _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:

Члени комісії: _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Приклади оформлення списку літератури згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автора	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Три автора	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири автори	Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Укراгропромпродуктивність, 2006. 106 с. Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с.
П'ять і більше авторів	Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / Андрущенко А. І. та ін. ; за ред. М. В. Гринжевського. Київ, 1998. 124 с.
Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агроєкол. ун-т. Житомир: Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ: Логос, 2001. Т. 2. 636 с. Фауна України. В 40 т. Т. 36. Инфузории. Вып. 1. Суктории (Ciliophora, Suctorea) / И. В. Довгаль. Киев : Наукова думка, 2013. 271 с.
За редакцією	Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І. Я. Коцюмбаса. Львів: Тріада плюс, 2006. 360 с.
Автор і перекладач	Брігхем С. В. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.

	Частина видання
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. Основи аграрного підприємництва / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. Органічне виробництво і продовольча безпека: зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.- практ. конф. Житомир: Полісся, 2014. С. 103–108.</p> <p>Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. Кооперативні читання: 2013 рік : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2013. С. 87–91</p>
Статті з продовжуючих та періодичних видань	<p>Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка. 2013. Вип. 148. С. 31– 34.</p> <p>Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Оцінка результативності і ефективності виробництва органічної агропродовольчої продукції. Агросвіт. 2016. № 6. С. 23–28.</p> <p>Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Ходаківський та ін. Вісник ЖНАЕУ. 2017. № 1, т. 2. С. 45–58.</p> <p>Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis. 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259–271.</p>
	Електронні ресурси
Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика: підручник. Суми: Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11. 2017).
Законодавчі документи	<p>Про стандартизацію: Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/131518 (дата звернення: 02.11.2017).</p> <p>Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).</p>

Періодичні видання	<p>Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. Ефективна економіка. 2013. № 10. URL: http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvnaekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).</p> <p>Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician). 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017).</p> <p>Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. Journal of Popular Culture. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p>
Сторінки з веб-сайтів	Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя: веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).
	Інші документи
Законодавчі і нормативні документи (інструкції, накази)	<p>Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків: Право, 2016. 82 с.</p> <p>Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. Урядовий кур'єр. 2017. 9 листоп.</p> <p>Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. Все про бухгалтерський облік. 2015. № 51. С. 21–42.</p> <p>Про затвердження Порядку забезпечення доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних : наказ М-ва освіти і науки України від 2 серп. 2017 р. № 1110. Вища школа. 2017. № 7. С. 106–107</p>
Стандарти	<p>ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація).</p> <p>СОУ–05.01-37-385:2006. Вода рибогосподарських підприємств. Загальні вимоги та норми. Київ : Міністерство аграрної політики України, 2006. 15 с. (Стандарт Мінагрополітики України)</p>
Патенти	Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна : МПК А01D 41/02, А01D 41/04, А01D 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5.

Авторські свідоцтва	А. с. 1417832 ССРСР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного пресс-подборщика / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516 ; заявл. 22.01.87 ; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.
Дисертації, автореферати дисертацій	<p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис. ... д- ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с.</p> <p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.</p>
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма- методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).